

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 271/2022
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгослав Јакшић, адвокат из ..., против туженог ЈП ЕПС Београд, Огранак РБ „Колубара“, Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3535/21 од 15.09.2021. године, у седници одржаној 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3535/21 од 15.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 376/21 од 27.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство изјава тужиоца од 14.03.2014. године, у делу у коме се наводи да му се може извршити обустава неотплаћеног дела зајма од накнаде зараде и других примања или накнаде и других трошкова, и одредба члана 4. Споразума о престанку радног односа тужиоца број ../2-16 од 15.12.2016. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да му на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати 72.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.01.2017. године. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка од 2.395,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3535/21 од 15.09.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог и у ставу другом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године, у делу у коме се каже да му се може извршити обустава неотплаћеног дела зајма од накнаде зараде и других примања или накнаде других трошкова и тужени је обавезан да тужиоцу на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати 72.200,00 динара са законском затезном каматом од 13.01.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је

решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев туженог којим је тражио да се тужилац обавезе да му накнади трошкове парничног поступка од 2.395,00 динара и тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 164.826,00 динара. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 59.076,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог, који је престао на основу Споразума о престанку радног односа од 15.12.2016. године. Тужиоцу је, на основу Одлуке директора туженог о бескаматном зајму запосленима од 13.03.2014. године, исплаћен зајам у износу од 72.200,00 динара. Тужени је тужиоцу током 2016. године извршио исплату стимулативне накнаде уговорене споразумом о престанку радног односа, као и отпремнине приликом одласка у пензију, у смислу одредбе члана 119. став 1. тачка 1. Закона о раду. Стимулативну накнаду су странке уговориле у наведеном Споразуму о престанку радног односа, у износу од 2.197.251,00 динара, јер се тужилац претходно пријавио за споразумни престанак радног односа уз исплату стимулативне накнаде, а у члану 4. тужилац се сагласио да му се приликом исплате стимулативне накнаде иста умањи за износ свих доспелих и недоспелих новчаних обавеза које има према послодавцу. Тужени је потраживање које је имао према тужиоцу наплатио тако што је од предвиђеног износа стимулативне накнаде одбио износ од 72.200,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев, закључивши да спорна изјава од 14.03.2014. године и члан 4. споразума о престанку радног односа нису у супротности са чланом 123. Закона о раду, оценивши и да из текста изјаве не произилази да се тужилац одрекао дела отпремнине, нити да је таква изјава у супротности чланом 60. став 4. Устава Републике Србије.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, отпремнина је један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа које се запослени, у смислу члана 60. став 4. Устава Републике Србије, не може одрећи. Додатна аргументација другостепеног суда је да стимулативна накнада према правилу из члана 105. став 3. Закона о раду, не сматра се зарадом, па послодавац није имао овлашћења да своје новчано потраживање према запосленом наплати обустављањем од отпремнине, при престанку радног односа. Из тог разлога, по становишту другостепеног суда, изјава тужиоца од 14.03.2014. године и члан 4. споразума о престанку радног односа су ништави.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Према члану 123. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14), послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог. Сагласно члану 105. став 3. наведеног закона, отпремнина исплаћена у складу са чланом 158. тог закона не сматра се зарадом.

У конкретном случају, тужиоцу је, на основу Одлуке директора туженог о бескаматном зајму запосленима од 13.03.2014. године, исплаћен зајам у износу од 72.200,00 динара, за који износ му је умањена стимулативна накнада (која му је исплаћена приликом престанка радног односа). Стимулативна накнада је умањена на основу чл. 4. Споразума, којим се тужилац сагласио да му се приликом исплате стимулативне накнаде иста умањи за износ свих доспелих и недоспелих новчаних обавеза које има према послодавцу. Сходно цитираној одредби члана 123. став 1. Закона о раду, тужени је износ одобреног зајма могао, уз пристанак тужиоца, одбити само од његове зараде, само на основу правноснажне одлуке суда у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог, али не и од стимулативне накнаде. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног суда стимулативна накнада има карактер отпремнине, јер је тужиоцу исплаћена на основу споразума о престанку радног односа закљученог у циљу спровођења плана оптимизације (смањења) броја запослених. Такве накнаде тужилац се није могао одрећи (члан 60. став 4. Устава Републике Србије), па зато изјава од 14.03.2014. године и члан 4. Споразума о престанку радног односа од 15.12.2016. године, чијим потписивањем се тужилац сагласио да се износ зајма одбије од стимулативне накнаде, не могу производити правно дејство. Стога су неосновани наводи ревизије којима се побија другостепена пресуда због погрешне примене материјалног права.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**